

Aktion Österbotten r.f.

VERKSAMHETSPLAN FÖR AKTION ÖSTERBOTTEN R.F. 2027

Aktion Österbotten r.f. (budget 2027, 1.003.129 €)

Aktion Österbotten r.f. fungerar som en lokal aktionsgrupp i Österbotten. Medlemskåren utgörs av privatpersoner, organisationer och kommuner.

I enlighet med föreningens stadgar är föreningens syfte:

- Att verka som regional partipolitiskt obunden intresseorganisation och samarbetsorgan för organisationer och föreningar som utövar lokalt innovativt utvecklingsarbete.

Föreningens högsta beslutande organ är medlemsmötet. Styrelsen tillsätts utgående från att medlemmarna jämlikt skall representera kategorierna privatpersoner, organisationer och kommuner. Utgångspunkten är att medlemmarna bör ha en regional spridning i de 13 tvåspråkiga kommunerna i landskapet Österbotten samt Karleby i Mellersta Österbotten och en jämlik fördelning mellan könen. Styrelsemedlemmarna väljs för ett kalenderår i taget och den sammanhängande maximitiden för en styrelsemedlem är fyra år. Styrelsen samlas till regelbundna möten, mellan sju och tolv möten under år 2027. Styrelsen eller föreningsmötet kan tillsätta utskott och arbetsgrupper.

Målsättning

Den övergripande målsättningen för Aktion Österbotten r.f.'s verksamhet är att verka som regional partipolitiskt obunden intresseorganisation och samarbetsorgan för organisationer och föreningar som utövar lokalt innovativt utvecklingsarbete. Aktion Österbotten r.f.'s målsättning är att vara en motor för landsbygdsutvecklingen i Österbotten.

Aktion Österbotten r.f. mobiliserar nya aktörer i utvecklingsarbetet och samarbetar med kommuner och regionala myndigheter och andra lokala aktionsgrupper.

Föreningens verksamhetsformer är följande:

- Rådgivnings-, konsulterings- och utbildningsverksamhet genom möten, konferenser, kurser och seminarier
- Informationstjänster genom utgivning av olika publikationer
- Erbjuder gemensamma lösningar för medlemmarnas informationsverksamhet
- Erbjuder gemensamma förvaltningslösningar
- Vara projekt- och strategiägare, koordinator av projekt, initiativtagare till projekt eller fördelare av finansiering till projekt som medverkar till att uppnå föreningens syften

Målsättningen för år 2027 är att:

- Mobilisera och aktivera projektidéer till Leader-strategin Vårt Österbotten – Meidän Pohjanmaamme
- Mobilisera och aktivera projektidéer till fiskeleader-strategin Smart resiliens vid ett livskraftigt hav – Älykäs resilienssi elinvoimaisesta merestä
- Ta ett aktivt grepp om diskussionerna inför och utformandet av kommande strategier inom NRPP
- Fungera som Byaverksamhetens centralorganisation i regionen
- Fungera som projektägare för projekt

www.aktion.fi

info@aktion.fi

Handelsplanaden 18 A 9
65100 Vasa

Aktion Österbotten r.f.

- Sträva till att utöka antalet medlemmar i Aktion Österbotten r.f.
- Ge råd gällande användningen av det elektroniska ansökningsverktyget Hyrrä
- Öka kännedomen om Aktion Österbotten r.f. och förankra Leader-brändet

Aktion Österbotten r.f. utvecklas kontinuerligt under år 2027, detta för att ligga rätt i tiden och för att på ett effektivt sätt tillgodose landsbygdsutvecklingen i Österbotten.

Leader (budget 2027, 232.819 €)

Aktion Österbotten r.f. i egenskap av lokal aktionsgrupp (LAG) genomför Leader-strategin "Vårt Österbotten – Meidän Pohjanmaamme".

Visionen för Leader-strategin är:

Landsbygden i Österbotten är familjevänlig, tolerant och fördomsfri. Området har ett rikt kulturliv, stark gemenskap och en internationell atmosfär. Landsbygden i Österbotten erbjuder förutsättningar för ett tryggt och hållbart liv samt modigt företagande nära till allt. Landsbygden är säregen och förnyas modigt.

För att uppnå detta mål och främja målen för Agenda 2030 har vi beaktat styrkorna och utmaningarna i vår region och identifierat de möjligheter och hot som påverkar vår region mest. Dessa har vi studerat mot målen för Agenda 2030, olika trend- och megatrendsöversikter och svaga signaler. Baserat på dem har vi härlett vår utvecklingsstrategi för den lokala landsbygden med följande prioriteringsområden:

- Ett levande och innovativt Österbotten
- Innovativt och modigt företagande i Österbotten
- Österbottens smarta landsbygd
- Ett gemensamt och välkomnande Österbotten

Leader-strategin utgörs av tyngdpunkterna:

1. Ett levande och innovativt Österbotten
 - andel av Leader-strategin 25 %
2. Innovativt och modigt företagande i Österbotten
 - andel av Leader-strategin 20 %
3. Österbottens smarta landsbygd
 - andel av Leader-strategin 30 %
4. Ett gemensamt och välkomnande Österbotten
 - andel av Leader-strategin 25 %

Målsättning

Indikatorer för samtliga tyngdpunktsområden, totalt

Nystartade företag (st)	11
Företag som stöds (st)	50
Nya arbetsplatser (st)	18
Samarbetsprojekt mellan regionerna	10
Internationella samarbetsprojekt	11
Projekt som främjar hälsa och välbefinnande	42
Projekt som främjar god utbildning	35
Projekt som stöder hållbara städer och samhällen	35
Projekt som stöder livet på land och i havet	35

Organisation och mobilisering (operativt genomförande)

Kansliet har i uppgift att stöda och hjälpa dem som söker om och genomför projekt. I detta ingår att tillsammans med medlemmarna i styrelsen arbeta för att få fram så många goda idéer som möjligt med en utvecklingsdimension för landsbygden. Mobiliseringen förutsätter en fungerande fältorganisation och ett nära

www.aktion.fi

info@aktion.fi

Handelsplanaden 18 A 9
65100 Vasa

Aktion Österbotten r.f.

samarbete med de människor som har idéerna. Projektägare bereds tillfälle att utbyta idéer och erfarenheter under seminarier, studieresor och workshops.

Organisationen arbetar aktivt genom styrelse, arbetsgrupper och medlemmar för att engagera nya människor i verksamheten. Mobilisering sker genom projekten, seminarier och information och i synnerhet genom de människor som engageras i genomförandet av projekten. Kampanjer och riktad information till särskilda målgrupper är en del av mobiliseringen.

Personalen är flexibel och har större utrymme att arbeta på distans samt att digitala verktyg används i större grad i nätverkandet och informationen. Styrelsen har även beredskap att sammanträda digitalt, likaså kan medlemsmöten anordnas digitalt.

Aktion Österbotten r.f.s Leader-strategi godkändes 26.1.2023 av Jord- och skogsbruksministeriet, finansieringsramen blev 7 miljoner euro i offentlig finansiering till projekt och 1,3 miljoner euro i Verksamhetspenning. JSM önskade att Leader grupperna skulle uppdatera målen för den lokala strategin och finansieringsplanen per 22.6.2023. I ramjusteringen 2026 erhöll Aktion Österbotten 91 693 euro för projekt och 9 169 euro för verksamhetspenning.

		EU	Stat	Kommuner	Offentligt stöd totalt	Totalt per TPO	Privat-finansiering	Finansiering totalt
Tyngdpunktsområde 1: Ett levande och innovativt Österbotten	Företagsstöd	120 400	103 600	56 000	280 000	1,4 milj.	178 769	458 769
	Utvecklingsprojekt	481 600	414 400	224 000	1 120 000		715 077	1 835 077
Tyngdpunktsområde 2: Innovativt och modigt företagande i Österbotten	Företagsstöd	722 400	621 600	336 000	1 680 000	2,1 milj.	1 072 615	2 752 615
	Utvecklingsprojekt	180 600	155 400	84 000	420 000		268 154	688 154
Tyngdpunktsområde 3: Österbottens smarta landsbygd	Företagsstöd	361 200	310 800	168 000	840 000	2,1 milj.	536 308	1 376 308
	Utvecklingsprojekt	541 800	466 200	252 000	1 260 000		804 461	2 064 461
Tyngdpunktsområde 4: Ett gemensamt och välkomnande Österbotten	Företagsstöd	60 200	51 800	28 000	140 000	1,4 milj.	89 385	229 385
	Utvecklingsprojekt	541 800	466 200	252 000	1 260 000		804 461	2 064 461
Åtgärder totalt		3,01 milj.	2,59 milj.	1,4 milj.	7 milj.	7 milj.		
Verksamhetspenning		559 000	481 000	260 000	1,3 milj.	1,3 milj.	0	1 300 000
Allt totalt		3 569 000	3 071 000	1 660 000	8 300 000	8,3 milj.	4 469 230	12 769 230

Myndighetskontakter och viktiga utvecklingsnätverk

Samarbetet med kommunerna utvecklas och förstärks genom besök eller sammankomster under året för att informera om föreningen och finansieringsläget samt den nya programperioden 2023-2027. Genom sekretariatet för Landskapets samarbetsgrupp (MYR) samt kontinuerliga diskussioner och träffar med Österbottens förbund och Österbottens NTM-centralen koordineras arbetsinsatser och projektresurser inom olika program och strategier.

www.aktion.fi

info@aktion.fi

Handelsplanaden 18 A 9
65100 Vasa

Aktion Österbotten r.f.

Samarbetet med Svenskfinlands Byar fortsätter beträffande information, seminarier och utbildningar. I detta ingår ett fortsatt och fördjupat samarbete med de tvåspråkiga LAG-grupperna i Åboland, Västra Nyland och Östra Nyland samt Åland.

Information

- Aktion Österbotten r.f. informerar om verksamheten och aktualiteter på hemsidan, Facebook och andra kanaler inom social media
- Rådgivning och information ges till projektägare/kommuner/medlemmar samt samarbetspartners.
- Lokal media kontaktas kontinuerligt under året och delges information om pågående projekt, verksamhet och möjligheter med Leader-strategin.
- Informationen på hemsidorna uppdateras kontinuerligt för att ge så snabb information som möjligt, samt anpassas till det nationella Leader-brändet.
- Under året ordnar föreningen ensam eller tillsammans med kommunerna informationstillfällen för allmänheten

Aktion Österbotten ordnar informationstillfällen om Leader ansökningsprocessen samt tyngdpunktområden under hela året. Dessa är öppna för allmänheten, både nya och erfarna projektsökande. I första hand ordnas enskild startpalaver med de projekt som fått beslut. Där går igenom projektets åtgärder, tidtabell för redovisning samt ges praktiska råd för genomförande och redovisning. Tanken är även att ordna ett allmänt tillfälle för alla projektägare. På detta allmänna tillfälle går tidtabell för projektredovisning igenom samt praktiska råd i allmänhet för projektens genomförande. Här kan även ingå föreläsning/information kring aktuella teman och/eller något enskilt projekt kan presenteras som "god praxis".

Prioriteringar

Fokus ligger på att få ut informationen gällande möjligheterna med Aktion Österbotten r.f.:s Leader-strategi "Vårt Österbotten – Meidän Pohjanmaamme". Under år 2027 skall de sista projektmedlen utdelas för denna period enligt den information som finns i nuläget. Personal och styrelse arbetar aktivt under året med att nå ut till nya sökanden. En viktig mätare är aktionsgruppens medlemsantal, personal och förtroendevalda arbetar aktivt under år 2027 för att utöka medlemsantalet i Aktion Österbotten r.f. Fokus ligger även att ta ett aktivt grepp om utformningen av kommande programperiod och NRPP.

Aktion Österbotten r.f. strävar till att minimera riskerna dels för organisationen men även för sökande, detta möjliggörs genom realistiska projektbudgeter där sökande klarar av att anordna den privata finansieringsandelen.

Hyrrä

Leader-projekt samt företagsstöd ska under perioden 2023-2027 ansökas enbart via det digitala systemet Hyrrä. Aktions personal, VL samt Leader-rådgivarna har rättigheter för att behandla och bevaka de ansökningar som kommer in samt bistå med rådgivning ifall problem uppstår. Styrelsemedlemmarna har även tillgång till Hyrrä för att kunna bekanta sig med inkomna projekt.

www.aktion.fi

info@aktion.fi

Handelsplanaden 18 A 9
65100 Vasa

Aktion Österbotten r.f.

Kustaktionsgruppen - KAG (budget 2027, 37.767 €)

Målgrupp

Målgruppen för fiskeleader-strategin (kustaktionsgruppen) är byar, föreningar, företag och enskilda näringsidkare eller sammanslutningar, fiskare och övriga primärproducenter inom fiskeribranschen, aktörer inom branschen, aktörer som samlar ungdomar eller kvinnor, forsknings- och utvecklingsinstanser. Kommunerna har en central roll som samarbetspart och kan även vara projektägare om det är praktiskt mest fördelaktigt.

Målsättning

Fiskerinäringen har framtidstro och är en livskraftig del av de österbottniska kustsamhällena. Näringen lockar nya utövare som en bärande inkomstkälla med positiv image. Fiskerinäringen är en innovativ och resiliert bransch som producerar lokala och hållbara livsmedel med positiv miljöpåverkan. Ett mångsidigt selektivt fiske med en välutvecklad värdekedja och fungerande försäljningskanaler till olika kundgrupper ger lönsamhet och stabil utveckling. Vattenbruket och fiskodlingen ger synergier som en hållbar och konkurrenskraftig näring med bred acceptans.

Målsättning med strategin är att bibehålla och skapa nya arbetstillfällen inom näringen och verksamheter som har kopplingar till yrkesfisket och vattenbruket. Genom diversifiering samt höjd lokal förädlingsgrad kan man öka den ekonomiska lönsamheten i näringen. Målsättningen är även att utveckla svenska Österbotten till ett fönster mot Sverige och övriga Norden kring kunskap och kulturutbyte.

Organisation

Organisationen bakom genomförandet av strategin består av en fiskeleader-rådgivare samt ett Fiskeleader utskott. Tillsammans har de en central roll i genomförandet av strategin. Utskottets medlemmar väljs på Aktion Österbotten r.f.s höstmöte. Utskottet består av representanter för kommunerna, näringsorganisationerna och privatföretagarna. Den regionala fördelningen och könsfördelningen har beaktats vid tillsättande av utskottet.

Verksamhet

Under år 2027 förverkligas fiskeleader-strategin Smart resiliens vid ett livskraftigt hav inom ramen för det nationella programmet för Europeiska Havs-, Fiskeri och Vattenbruksfonden (EHFVF 2021-2027). Riktgivande finansiering är knappa 1.200.000 euro i offentlig finansiering under programperioden.

Konkreta åtgärder under verksamhetsperioden 2027 är:

- Rådgivning och information till målgrupperna
- Bistå sökanden med projektadministration och genomförande av godkända projekt
- Ge utlåtanden för projektansökningar och eventuella ändringsansökningar till Livskraftscentralen
- Besluta om förordande av projektansökningar vid utskottets möten (utskottet håller ca sex möten per år)
- Informationsutbyte mellan Fiskeleader, Livskraftscentralen samt JSM.
- Resultatuppföljning av pågående och avslutade projekt
- Utvärdera verksamheten i förhållande till den egna utvecklingsstrategin samt till det nationella operativa programmet

www.aktion.fi

info@aktion.fi

Handelsplanaden 18 A 9
65100 Vasa

Aktion Österbotten r.f.

- Information och kontaktskapande till aktörer med intresse av att utveckla fiskerinäringen
- Aktivt samarbeta med andra utvecklingsorganisationer och utbildningsenheter
- Samarbeta med övriga fiskeleaderområden och andra aktörer med intresse i fiskerinäringen i Finland och i Östersjöregionen
- Aktivt samverkande på olika nivåer med fiskerinäringens behov och fortsatta utveckling i fokus
- Uppehålla kontakt och samarbete med nätverksenheten FAMENET
- Dokumentera KAG-projekt och resultat
- Produktion av informationsmaterial och artiklar om verksamheten på svenska, finska och engelska
- Delta i eller skapa evenemang och tillfällen där goda idéer och projekt presenteras för allmänheten
- Aktivera till nätverkande, seminarier, mäss- och studiebesök
- Deltagande i seminarier på regional, nationell och internationell nivå i kunskapsutvecklande syfte
- Initiera åtgärder som stöder fiskerinäringens strukturomvandling (säl- och skarvproblematik, underutnyttjade fiskarter, vattenbruket, fiskens värdekedja, energiomställning)
- Initiera åtgärder som strävar till ökad kunskap om havsmiljön i närsamhället samt hållbart nyttjande och ökad produktion av akvatiska resurser

Byar (budget 2027, 77.162,50 €)

Målgrupp

Byaföreningar, bybor, småföretagare och andra organisationer som arbetar med lokal byautveckling.

Målsättning

Aktion Österbotten r.f. skall vara den naturliga samarbets- och stödorganisationen för byautvecklingsaktörer i Österbotten. Byaverksamheten arbetar för att utöka antalet byaföreningar och privatpersoner som är medlemmar i Aktion Österbotten r.f., detta genom att öka kännedomen om Aktion Österbotten r.f.:s byaverksamhet. Byaportalen som upprätthålls av Aktion Österbotten r.f. samt kontaktregister, kontakten till fältet och sociala medier är alla viktiga verktyg för att hålla kontakten till byarna och för spridning av information.

Organisation

Byaverksamheten leds av ett byautskott på 6-8 personer och av byaombudet. Medlemmarna i byautskottet väljs på Aktion Österbotten r.f.:s höstmöte. Verksamheten finansieras med hjälp av ett statligt bidrag som kanaliseras via Finlands Byar r.f. och via projekt. Under 2027 kommer mera resurser att läggas på framför allt beredskapsarbete och på Kylävara, detta tack vare en höjning i det statliga stödet som tilldelas regionerna inför 2027.

Kontakten till byaföreningar och bybor sker främst genom kommunvisa infotillfällen, besök till enskilda byar, genom personlig kontakt, infobrev eller genom sociala medier. Byaverksamheten har ett etablerat samarbete med Svenskfinlands Byar, vilka ombesörjer Finlands Byar rf:s svenskspråkiga verksamhet och med övriga svenska och tvåspråkiga byaorganisationer. Samarbete över språkgränsen sker främst genom kontakten med byaombud i andra regioner, med aktörer i närområdet exempelvis Kyrolandet och Suupohja samt med Svenska föreningen i Östermyra.

www.aktion.fi

info@aktion.fi

Handelsplanaden 18 A 9
65100 Vasa

Aktion Österbotten r.f.

Aktiviteter

En konkret satsning är att få fler byaföreningar att registrera sig. Idag finns det ungefär 300 byaföreningar men endast ca. en tredjedel är registrerade. Genom att informera uppmärksammas byaföreningar och privatpersoner på vad ett medlemskap i Aktion Österbotten r.f. innebär.

I marknadsföringen poängteras att registrering av föreningar är en nödvändighet för att kunna upprätthålla verksamheten på ett sätt som myndigheterna kräver. Ett ökat antal registrerade föreningar bidrar till att öka Aktion Österbotten r.f.'s potentiella kundunderlag och medlemsbas. Antalet medlemsföreningar är en viktig faktor när statsstödet till byaverksamheten bestäms.

Kontakterna med aktörer inom landsbygdsutvecklingen i Sverige har delvis varit aktivt och här finns också en möjlighet för enskilda byaföreningar att knyta kontakter och inleda samarbeten.

Byaverksamheten är lyhörd för samhällets strömningar och kan vid behov ordna möten, informations- och/eller utbildningstillfällen i samarbete med medborgar- eller arbetarinstitut när det bedöms vara nödvändigt.

Konkreta åtgärder

1. Information och aktivering

- Aktivera byar och byaföreningar med blygsam verksamhet, hjälpa till med grundande av nya byaföreningar/byaråd och verkställande av byaplaner.
- Utöka informationsverksamheten till byarna, konkret görs detta via hemsidan, sociala medier, infobrev, personlig kontakt och genom besök i byarna.
- Uppdatering av kontaktuppgifter till fältet.
- Delta i Finlands Byar rf:s evenemang.
- Belysa byar genom kampanjen Månadens by. För att bli Månadens by ombeds byar att fylla i ett elektroniskt byakort via organisationens webbsida. Byakorten publiceras månatligen på Aktion Österbotten r.f.'s webbsidan och på sociala medier.
- Öka antalet portalanvändare till verksamhetens olika plattformar samt öka antalet nya byaföreningskontakter.
- Upprätthållande av en fotobank från olika evenemang.
- Förbättra kommunikationen till byarna genom exempelvis sociala medier, infobrev, artiklar för webbsidan, personlig kontakt eller genom besök i byarna.
- Upprätthålla SE Österbotten-portalen och dess funktioner som helhet.
- Följa de målsättningar som byautskottet jobbar mot.
- Öka aktiviteten kring temat beredskap samt kommunicera ut Kylävara-konceptet till fältet.

2. Evenemang

- Nominera Årets by i Österbotten 2026 till den nationella Årets by – tävlingen 2027.
- Utse Årets by i Österbotten 2027 i samråd med Österbottens förbund. På basen av de tre senaste årens nomineringar från byarna, utses en vinnare.
- Förutom Årets by utses också Årets lokalaktör, Årets landsbygdsansikte och Årets unga lokalaktör i landskapet. Årets lokalaktör och Årets landsbygdsansikte nomineras sen vidare till den nationella tävlingen som arrangeras av Finlands Byar rf. Nomineringar till Årets unga lokalaktör lämnas direkt till Finlands Byar rf:s ungdomsutskott som på basen av ansökningarna utser en kandidat nationellt.

www.aktion.fi

info@aktion.fi

Handelsesplanaden 18 A 9
65100 Vasa

Aktion Österbotten r.f.

Aktion Österbotten r.f. utser i sin tur en kandidat i landskapet på basen av nominerade personer från Österbotten.

- Medverka i och mobilisera Öppna byars dag och Öppna julbyar i Österbotten. Finlands Byar rf och de regionala byaföreningarna bjuder in byarna till evenemangen och förser dem med reklam- och informationsmaterial samt marknadsföring.

3. Samarbeten

- Samarbeten med övriga kollegor i de finlandssvenska och finskspråkiga områdena.
- Aktion Österbotten r.f.'s byaverksamhet samarbetar med Finlands Byar rf och kan delta i projekt och kampanjer som initieras av dem. Inom Finlands Byars rf:s Kylävara-projekt gjordes under hösten 2025 en nationell kartläggning över platser i byar som skulle kunna fungera som beredskapsplatser. Målsättning med kartläggningen var att en plats per by skulle kartläggas, att invånarna ska känna trygghetskänsla och att alla bybor vet vilken plats i byn som blivit anmäld till kartläggningen. Kylävara-materialet, som fungerar som en verktygslåda för beredskapsarbete, är ett av resultaten från kartläggningen.

Framtidens Landsbyggare (budget 2027, 77.384 €)

Projektet lyfter fram byggarna av landsbygdens framtid: unga människor och invandrare som bor och arbetar på landsbygden i Österbotten. Projektet kommer att producera sex videoporträtt (tre av unga och tre av invandrare) samt några artiklar där människor med egna ord berättar hur det är att leva på landsbygden och vilken slags framtid de vill bygga. Samtidigt kommer föreningarnas och andra organisationers framtida kompetenser att stärkas. Lågtröskelsdiskussioner och workshops om framtiden kommer att organiseras i verksamhetsområdet, där inkluderande framtidsmetoder testas och till vilka även unga och invandrare kommer att bjudas in. Projektet kommer att resultera i berättelsematerial för Landsbyggare-kanalerna, en kort verktygslåda för arrangörer av framtidsdiskussioner samt erfarenheter som föreningar och kommuner kan använda i sitt eget utvecklingsarbete. Projektet fortsätter där tidigare Landsbyggare-projekt slutade. Projektet kommer att genomföras från 1.1.2027-31.12.2028.

Känn din granne (budget 2027, 86.962 €)

Projektet Känn din granne – Social beredskap genom självhushållning och lärande mellan bygder, genomförs som ett gränsöverskridande samarbetsprojekt mellan Leader Aktion Österbotten, Leader Idériket Umeåregionen 2030 och Leader Höga Kusten. Projektets huvudsakliga syfte är att stärka landsbygdernas sociala beredskap genom att kombinera praktiskt lärande, självhushållning, mentorskap och gemenskapsbyggande aktiviteter. Projektets planerade genomförandetid är 1.11.-31.12.2028. Under denna period utvecklas verksamhetsmodeller, genomförs utbildningar och pilotinsatser samt byggs bestående nätverk mellan deltagande bygder.

Kotona Maaseudulla (budget 2027, 15.868 €)

Projektet stärker entreprenörskompetens, sysselsättning och integration av invandrare i landsbygdsområden och stödjer lokalsamhällens möjlighet att ta emot internationell kompetens. Aktion Österbotten utvecklar verksamhetsmodeller, utbildning och nätverk i samarbete med andra aktörer i projektet som främjar entreprenörskap, affärskontinuitet samt livskraft och bevarande av landsbygdsområden. Projektet använder digitala lösningar och stärker samarbetet mellan kommuner, föreningar, entreprenörer och bysamhällen. Projektet är landsomfattande och genomförs i samarbete med Phoenix ry (Startup Refugees) och Suomen

www.aktion.fi

info@aktion.fi

Handelsesplanaden 18 A 9
65100 Vasa

Aktion Österbotten r.f.

Yrittäjäopisto med finansiering från Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling 2023–2027. Aktiviteterna stödjer Aktion Österbottens mål att stärka landsbygdens livskraft, inkludering, entreprenörskap och internationalisering. Projekttiden är 31.03.2025 - 30.09.2027 och den totala finansieringen är 320 139,12 euro och Aktion Österbottens andel av projektet är 45 000 euro.

Smarta Byar i Svenskfinland (budget 2027, 8.133 €)

I samarbete med Svenskfinlands Byar (SLF) har regionerna i Svenskfinland planerat ett Smarta Byar-projekt, regionerna Österbotten och Nyland medverkar. Inom projektet vill man bl.a. undersöka om smarta byar kan skapa hållbara lösningar som inte är beroende av en "eldsjäl" eller som lever vidare när projekttiden tar slut. Grundpelaren i processen är samverkan mellan invånare, föreningar, företag och kommun. Projektet vill ge möjlighet för de utvecklingsåtgärder som görs lokalt i pilotbyarna att bli en del av ett större Finlandssvenskt samband genom samarbetsgruppen Svenskfinlands byar. Pilotbyarnas egna och gemensamma åtgärder utgör värdefulla erfarenheter som delas med en bredare publik. Projekttiden är 1.9.2025 – 30.8.2027. Totalbudgeten är 145 000 euro, varav Aktion Österbottens andel är 30 000 euro.

SBÄR – Smarta byn är redo (budget 2027, 46.012 €)

Projektet SBÄR stärker kriställigheten, samhällets resiliens och den kulturella hållbarheten i byarna på landsbygden i Österbotten. Syftet med projektet är att utveckla den lokala beredskapen för de utmaningar som klimatförändringen, globala kriser och tekniska störningar medför. Aktion Österbotten driver projektet i samarbete med SLF. Projektet skapar tryggare och mer livskraftiga byar genom workshops, säkerhetsplaner, nätverk för kamratstöd och flerkanalig kommunikation. Projektet stärker krisberedskapen och den gemensamma resiliensen i byarna med hjälp av praktiska workshoppar och byspecifika säkerhetsplaner. Samtidigt stöder man samhällenas mentala resiliens och grannhjälpens genom att skapa nätverk för kamratstöd och ordna utbildning. Kommunikationen utvecklas i flera olika kanaler, och genom spelifiering och storytelling säkerställs att projektets lärdomar och goda praxis når ut till många aktörer på landsbygden. Projekttiden är 4.9.2025 – 31.12.2027. Totalbudgeten är 179 265,52 euro, varav Aktion Österbottens andel är 135 480,52 euro.

Nationellt fiskerinätverk (budget 2027, 16.847 €)

Aktion Österbotten fungerar som administratör för det nationella fiskerinätverket. Det nationella fiskerinätverket skapades som ett nationellt bransch nätverk inom ramen för det nya EHFVF programmet. Fiskeleader-aktivatorerna har den centrala rollen som nätverkets samordnare, med uppgiften att aktivt arbeta för ökat samarbete och kommunikation mellan fiskeleader-grupperna med lokal förankring och de nationella innovationsprogrammen, företag och FoU-organisationer. Beträffande nationella innovationsåtgärder är det kostnadseffektivt med gemensam information och nätverkande. Inom nätverket arrangeras informationstillfällen och skolningar samt upprätthålls en gemensam portal *kalatalousverkosto.fi* som en del av landsbygdsnätverkets portal *maaseutuverkosto.fi*.

Nätverkandet är centralt för branschens utveckling i en föränderlig värld, både inom sektorn men även utanför det egna verksamhetsområdets gränser, detta för att man skall kunna sprida god praxis och finna nya samarbetsmodeller och synergier.

www.aktion.fi

info@aktion.fi

Handelsplanaden 18 A 9
65100 Vasa

Aktion Österbotten r.f.

Laatukala ja PFAS haltuun (budget 2027, 0 €)

Aktion Österbottens förvaltar projektet Kvalitetsfisk från frysen och kontroll av PFAS. Målet med projektet är att undersöka kvaliteten på inhemska frysta och tinade fiskfiléer (re-fresh filéer) samt deras möjligheter på dagligvarumarknaden för att balansera tillgången på inhemsk fisk för konsumenter. Projektet syftar också till att undersöka om olika extraktionsmetoder kan avlägsna PFAS-föreningar från fiskmjöl och strömmingsråvara. Projektet finansieras av Europeiska havs-, fiskeri- och vattenbruksfonden via Egentliga Finlands NTM-central. Projekttiden har förlängts till 31.12.2027.

Lahnasta enemmän (budget 2027, 18.121 €)

Braxen är en underutnyttjad inhemsk fiskart, vars användning som föda skulle kunna ökas avsevärt. Varje år produceras braxen råmaterial i Finland, och mer varierade och mer avancerade förädlingsprodukter behövs. På marknaden är efterfrågan alltmer inriktad på färdiga eller vidarebearbetade produkter istället för bara fiskmassa. Detta skapar ett behov av att utveckla nya braxenprodukter som är lämpliga för konsumenter och storkök. I den nuvarande bearbetningen av braxen, där fiskmassan produceras från rensad fisk, kvarstår mer än 50 procent som sidoströmmar. Detta innebär att en betydande del av fisken för närvarande inte används som livsmedel eller andra förädlingsprodukter. Utmaningar relaterade till användningen av hela braxen, såsom användning av skinn och fjäll, inkluderar effekterna på produktens smak, utseende, struktur och förmåga att vidarebearbetas. Projektets utgångspunkt är att undersöka teknologier som kan utnyttja så mycket av braxen som möjligt. Målet är att producera fiskmassor som utgör grund för godsmakande, attraktiva och kommersiellt intressanta produkter. Dessutom kommer man att undersöka hur de återstående sidoströmmarna kan användas i andra värdeadderande tillämpningar, såsom djurfoder eller som råmaterial till fiskolja. Projektets huvudmål är att öka användningen av hela braxen med hjälp av olika teknologier. Projektet syftar till att minska mängden sidoflöden som genereras vid produktionen av traditionell braxenmassa genom att inkludera sidoflöden i bearbetningen av massan. Dessutom kommer det att undersökas hur de sidoflöden som inte kan ingå i den nya fiskmassan kan användas i andra värdeförädlade tillämpningar. Projektet genomförs i samarbete mellan Naturresursinstitutet, Österbottens fiskarförbund, Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu, Åbo universitet och Aktion Österbotten ry. Projekttiden är 1.7.2026 – 31.12.2028, totalbudgeten 222 330.90 euro, varav Aktion Österbottens andel är 36 780 euro.

Palomar (budget 2027, 114.191 €)

I slutet av september 2026 inlämnades en Horizon-ansökan med namnet PALOMAR. I projektet deltar totalt 20 fullvärdiga partners samt 11 associerade partners från 9 länder, där organisationen Submariner stationerad i Berlin fungerar som koordinator (tidigare samarbetspart från Cool Blue projekten). Österbotten är ett av totalt sju demosite-områden inom projektet, och de finländska parterna är förutom Aktion Österbotten även Österbottens Fiskarförbund samt Finlands Miljöcentral SYKE. Dessutom fungerar Malax Kommun som associerad partner.

Projekttiden är 3 år och totalbudgeten är drygt 7,5 miljoner euro varav Aktions andel är 335 250 euro, Österbottens Fiskarförbunds andel är 333 750 euro samt SYKE:s andel 150 750 euro. Åtgärderna inom Österbottens demosite-område har alltså totalt ca 820 000 euro i budgetmedel.

PALOMARs övergripande mål är att utveckla lokalt ledda modeller som förbättrar vattenmiljöer samt fiskevatten samtidigt som fiskesamhällenas resiliens i Östersjö- och Nordsjöbassängerna stärks. Därför är huvudaktiviteterna samförvaltning, naturåterställning och diversifiering av inkomster.

www.aktion.fi

info@aktion.fi

Handelsplanaden 18 A 9
65100 Vasa

Aktion Österbotten r.f.

Österbottens demosite-område har tre fokusområden:

- Restaurering av fiskens lekplatser på två utvalda områden i Malax kommun
- Utveckling och aktivering av lokala fiskläckerier
- Test av sälskrämmor i samband med fiske av moderfiskar (främst sik) samt vid nejonögonfiske i Lappfjärds å

Kalasta viisaasti fermentoimalla (budget 2027, 32.689 €)

Syftet med programmet för främjande av inhemsk fisk (jord- och skogsbruksministeriet 2022) är att på ett hållbart sätt öka utbudet av inhemsk fisk och dess andel av konsumtionen. Målet är att konsumtionen av inhemsk fisk ska fördubblas och värdet av exporten av fiskprodukter mångdubblas fram till 2035. Ett av de strategiska målen är att förnya affärsverksamheten inom fiskerinäringen, med betoning på utveckling och genomförande av cirkulär ekonomi och hållbara lösningar, samt att öka livsmedelsanvändningen av underutnyttjade fiskresurser, särskilt strömming, vassbuk, nors, mört och siklöja. Trots de positiva effekter som användningen av fisk har på Finlands ekonomi, miljö och folkhälsan är konsumtionen av i synnerhet underutnyttjad inhemsk fisk låg. En av anledningarna till detta är att konsumenten inte tycker om utbudet eller kvaliteten på de fiskprodukter som finns på marknaden. Olika rester av fisk rensas och filéas används för närvarande mest som foder i Finland. I enlighet med principerna för cirkulär ekonomi ska fiskråvaror användas i så stor utsträckning som möjligt och i första hand användas som livsmedel. Huvudmålet med detta projekt är att öka livsmedelsanvändningen av inhemska, inklusive underutnyttjade fiskarter, skapa nya användningsområden för sidoströmmar från fiskrens och tillhandahålla information om nya hållbara tekniska lösningar för fiskeriföretag. Detta kommer att uppnås genom att utveckla nya typer av livsmedelsprodukter och ingredienser som produceras på ett hållbart sätt av underutnyttjad fisk och sidoströmmar av fisk med hjälp av bioprosessteknik för användning i livsmedel eller kosttillskott. Projektet genomförs i samarbete mellan Naturresursinstitutet, Åbo universitet och Aktion Österbotten ry. Projekttiden är 1.9.2025 – 31.12.2027, totalbudgeten 375 000 euro, varav Aktion Österbottens andel är 60 900 euro.

Blue Products 3.0 (budget 2027, 18.095 €)

Aktion Österbotten administrerar Innovationsprogrammet för utveckling av nya fiskprodukter, Blue Products 3.0. Programmet är ett av fem innovationsprogram inom fiskerinäringen, som finansieras via Europeiska havs-, fiskeri och vattenbruksfonden under programperioden 2023-2028. Blue Products 3.0 är en fortsättning av programmet Blue Products under programperioden 2017-2023. Partners i programmet är Aktion Österbotten, Österbottens fiskarförbund, UTU, LUKE, VTT, och nya samarbetspartners från och med hösten 2025 är TUAMK, XAMK och Metropolia.

Målet med Blue Products 3.0 är att öka användningen av viktiga identifierade och underutnyttjade fiskarter, särskilt strömming, siklöja, nors och mörtfiskar, samt sidoströmmar från förädlingsindustrin som livsmedel eller mervärdesprodukter. Programmet har fem tyngdpunktsområden: 1) förbättring av fiskens kvalitet genom värdekedjan, 2) främjande av produktutveckling och nya produktionsmetoder för fisk, 3) påskyndande av kommersialiseringen av ämnesfraktioner från fisk, 4) utveckling av nätverksbaserat samarbete, och 5) mot fortsättningsprojekt. Projekttiden är 7.6.2023 – 31.12.2028, totalbudgeten 2 082 871 euro, varav Aktion Österbottens andel är 137 615 euro. En mellanutvärdering görs år 2026 och ytterligare tilldelas programmet 600 000 euro.

www.aktion.fi

info@aktion.fi

Handelsplanaden 18 A 9
65100 Vasa

Aktion Österbotten r.f.

Smart kust, Smarta nätverk -lärande och samverkan (budget 2027, 15.386 €)

Projektet som finansieras genom Österbottens Fiskeleaders egna budgetram arrangerar 3 st studieresor skraddarsydda för den Österbottniska fiskerisektorn och dess stödfunktioner. Projekttiden är 1.4.2026 till 31.12.2027, och den första resan arrangerades till Yrkesfiskemässan i Lahtis i juni 2026.

Projektets målsättning är att stärka expertis och nätverk inom fiskerisektorn. Genom studieresorna tar man del av ny kunskap och bygger nya nätverk samtidigt som det egna, regionala samarbetet stärks. För det lokala värdeskapandet är en fortsatt utveckling och diversifiering inom fisket och dess värdekedjor också viktig. Genom att få ny kunskap och ta del av modeller på förädlingsmetoder, samarbeten och marknadsföring inspireras deltagarna till utveckling av sina egna verksamheter.

EcoIslands (budget 2027, 63.302 €)

Projektets syfte är att utveckla och testa flytande öar som naturbaserade lösningar för vattenrening, biologisk mångfald, matproduktion och klimatesiliens i Österbotten. Genom samarbete med bl.a. Yrkesakademien i Österbotten och Strandhem ska kunskap spridas och lokalsamhället engageras. Bakgrunden är övergödning och föroreningar i kustnära vatten. Flytande trädgårdar med vattenväxter kan ta upp näringsämnen som fosfor och kväve, minska algblooming och skapa livsmiljöer för fåglar och vattenlevande arter. Eco-Machine är ett ekologiskt reningssystem med seriekopplade tankar fyllda med växter, mikroorganismer och musslor. Systemet efterliknar naturliga ekosystem och är pedagogiskt utformat för utbildning och demonstration. Planerade åtgärder inkluderar byggläger, studieresor, informationskampanjer, test av olika växtarter och konstruktioner, samt etablering av en WhatsApp-grupp för erfarenhetsutbyte. Förväntade resultat är förbättrad vattenkvalitet, ökad biologisk mångfald, engagemang från allmänheten och utveckling av skalbara lösningar för andra regioner. Projektid 30.11.2025 – 30.10.2028, totalbudget 256 054,68 euro.

Nordskills (budget 2027, 64.041 €)

Projektet Nordskills stärker de ungas förmåga att anpassa sig till klimatförändringen och samhällskriser genom att utveckla självförsörjningen i skolorna i Finland och Sverige. I den studentcentrerade verksamheten förenas praktiskt jordbruk, utnyttjande av naturresurser och hållbara vardagsfärdigheter, vilket ger de unga konkreta färdigheter för framtida utmaningar. Projektet kommer att genomföra fleråriga "från jord till bord"-aktiviteter, intensiva utbildningsmoduler om vild mat, gör-det-självt-vattenbruk och reparation av varor, samt utveckla pedagogiska modeller i samarbete med ungdomar, lärare och experter. Deltagarna delar med sig av sina erfarenheter digitalt över gränserna, bland annat genom en berättelseportal, virtuella lärmiljöer och ett nordiskt spelifierat "escape room"-spel. Nordskills stöder den gröna omställningen och bidrar till flera av FN:s globala mål för hållbar utveckling, särskilt när det gäller klimatanpassning, utbildning och hållbara samhällen. Det Interreg finansierade projektet har en totalbudget om 1 058 319 euro, varav Aktion Österbottens andel är 166 748 euro. Projekttiden är 1.10.2025 – 30.9.2028.

Involve (budget 2027, 51.334 €)

Det övergripande målet med projektet Involve är att stärka klimatanpassning och den biologiska mångfaldens motståndskraft i Interreg Aurora-området genom att etablera långsiktiga strukturer för förebyggande och hantering av IAS (invasiva arter). Projektet tar itu med de växande utmaningarna som klimatförändringar, förlust av biologisk mångfald och biologiska invasioner medför genom att öka kunskap, engagemang och samarbete i samhället. Med utgångspunkt i befintlig kunskap och erfarenheter kommer Involve att gå bortom

www.aktion.fi

info@aktion.fi

Handelsplanaden 18 A 9
65100 Vasa

Aktion Österbotten r.f.

kortsiktiga projektbaserade åtgärder och istället gå vidare till hållbara modeller som stödjer långsiktigt deltagande och lokalt ägande. Genom IAS-veckan, utbildning för barn och politiker samt hållbara engagemangsm modeller för samhällen och markägare, kommer projektet att stärka samhällets kapacitet att förebygga och hantera IAS. Genom att integrera klimatanpassning, biologisk mångfaldsbevarande och IAS-förvaltning i en gemensam ram strävar Involve efter att skapa varaktig effekt, stärka ekosystemens motståndskraft och stödja fortsatt verksamhet även efter projektperioden. Projektet är ett samarbete mellan Aktion Österbotten, Länsstyrelsen i Västerbotten, Livskraftscentralen i Södra-Österbotten, Korsholms kommun, Vasa stad och Umeå kommun. Projekttiden är 1.2.2027-31.7.2029. Totalbudgeten för projektet är 1.344.773 euro, varav Aktion Österbottens andel är 149.681 euro.

Övrig verksamhet (budget 2027, 27.015 €)

Aktion Österbotten r.f. arbetar aktivt som utvecklingsorganisation också utanför de ramar som anges av Leader- och KAG-strategierna samt Byaverksamheten. Detta sker i samarbete med föreningar, kommuner, myndigheter och näringsliv i regionen. Aktion Österbotten r.f. skall ta en aktiv roll i landsbygdsutvecklingen samt utreda hur en aktiv roll kan tas inom Interreg-programmet samt andra program för tredje sektorns aktörer. Aktion Österbotten r.f. deltar aktivt i olika regionala och nationella nätverk samt arbetar för att öppna upp för internationella kontakter för lokal utveckling.

www.aktion.fi

info@aktion.fi

Handelsplanaden 18 A 9
65100 Vasa